

Brüssel, 19.12.2018
COM(2018) 890 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA
SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE NING EUROOPA
INVESTEERIMISPANGALE**

**Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019:
komisjoni erandolukorra tegevuskava rakendamine**

Euroopa Ülemkogu kutsub üles intensiivistama tööd, et olla kõikidel tasanditel valmis Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgedeks, võttes arvesse kõiki võimalikke tulemusi.

Euroopa Ülemkogu (artikkel 50), 13. detsember 2018¹.

1. Sissejuhatus

Ühendkuningriik on otsustanud Euroopa Liidust lahkuda ja on algatanud Euroopa Liidu lepingu artikliga 50 ettenähtud menetluse. Kui lahkumisotsust ei tühistata² või kui asjaomast perioodi ühehäälselt ei pikendata, jõustub otsus veidi rohkem kui 100 päeva pärast. Komisjon peab Ühendkuningriigi otsust kahetsusväärseks, kuid austab seda. Nagu on rõhutatud komisjoni esimeses Brexitiks valmistumise teatises, mis võeti vastu 19. juulil 2018,³ põhjustab Ühendkuningriigi otsus kavandatud stsenaariumist olenemata märkimisväärseid häireid. Seetõttu on komisjon järjekindlalt kutsunud Euroopa kodanikke, ettevõtjaid ja liikmesriike üles valmistuma kõigiks võimalikeks stsenaariumideks, hindama asjassepuutuvaid riske ja kavandama oma tegevust nende maandamiseks.

13. novembril 2018 algatas komisjon teises Brexitiks valmistumise teatises⁴ erandolukorra tegevuskava. Tegevuskavas esitatud erandolukorra meetmed on ühepoolsed meetmed kahju piiramiseks ja võivad leevendada kokkuleppeta väljaastumise üksnes kõige raskemaid tagajärgi. 14. novembril 2018 leppisid komisjoni ja Ühendkuningriigi läbirääkijad kokku väljaastumislepingu tingimustes⁵. 22. novembril 2018 kiitis komisjon väljaastumislepingu lõpliku versiooni heaks⁶. 25. novembril 2018 kinnitas Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) väljaastumislepingu ning kutsus komisjoni, Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma vajalikke meetmeid tagamaks, et leping saaks 30. märtsil 2019 jõustuda, et võimaldada Ühendkuningriigi korrakohane väljaastumine⁷.

5. detsembril 2018 võttis komisjon vastu kaks nõukogu otsuse ettepanekut väljaastumislepingu allkirjastamise ja sõlmimise kohta, et võimaldada lepingu sõlmimist ja ELi poolset ratifitseerimist lähinädalatel. Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) kinnitas 13. detsember 2018. aasta kohtumisel väljaastumislepingu toetamist ja kavatsust liikuda edasi selle ratifitseerimisega. Ühendkuningriik peab väljaastumislepingu ratifitseerima kooskõlas oma konstitutsiooniliste nõuetega. Väljaastumislepingu mõlemapoolne ratifitseerimine on jätkuvalt komisjoni eesmärk ja prioriteet.

Ühtlasi esitas Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) 13. detsember 2018. aasta kohtumisel üleskutse intensiivistama tööd kõikidel tasanditel ja kõiki võimalikke tulemusi arvesse võttes, et olla valmis Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgedeks. Käesolevas teatises on

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/37508/13-euco-art-50-conclusions-en.pdf>

² Ühendkuningriigil on õigus võtta ühepoolselt, selgesõnaliselt ja tingimusteta tagasi teade oma kavatsuse kohta EList välja astuda, vt kohtuasi C-621/18, Wightman jt vs. Secretary of State for Exiting the European Union.

³ https://ec.europa.eu/info/publications/preparing-withdrawal-united-kingdom-european-union-30-march-2019_en

⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/communication-preparing-withdrawal-united-kingdom-european-union-30-march-2019-contingency-action-plan-13-11-2018_en

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint_report_0.pdf;

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_withdrawal_agreement_0.pdf

⁶ Teatis komisjonile, kinnitatud 22. novembril 2018, C(2018) 9001.

⁷ <https://www.consilium.europa.eu/media/37103/25-special-euco-final-conclusions-en.pdf>

selgitatud komisjoni poolt täna, 19. detsembril 2018 vastu võetud meetmeid seoses selle üleskutsega ning muid tähtsaid samme erandolukorra tegevuskava rakendamisel.

2. Komisjoni erandolukorra tegevuskava

Võttes arvesse jätkuvat ebakindlust seoses väljaastumislepingu ratifitseerimisega Ühendkuningriigis ja kooskõlas 13. detsembri Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) järeldustega jätkab komisjon kiiremas korras erandolukorra tegevuskava rakendamist. Komisjon võttis täna vastu kõik tegevuskavas teatatud seadusandlikud ettepanekud ja delegeeritud õigusaktid⁸. Ülejäänud teatatud rakendusaktide eelnõud valmivad hiljemalt 15. veebruariks 2019, et pädevatel komisjonidel oleks aega nende üle hääletada.

Samal ajal on komisjon jätkanud tihedat koostööd liikmesriikidega, et kooskõlastada planeerimist ELi ja liikmesriikide tasandil. Komisjoni poolt vastu võetud ja käesolevas teatises kirjeldatud meetmepaketis on võetud arvesse liikmesriikidega peetud kõnelusi⁹. Käesolev dokument lisandub juba võetud valmisolekumeetmetele, mis on esitatud teises Brexitiks valmistumise teatises.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles need ettepanekud võimalikult kiiresti vastu võtma. Liikmesriigid peaksid tõhustama tööd Ühendkuningriigi väljaastumise kõigiks võimalikeks stsenaariumideks valmistumisel.

Komisjon kutsub ühtlasi liikmesriike üles hoiduma kahepoolsetest lepingutest, kokkulepetest ja kõnelustest Ühendkuningriigiga. See kahjustaks ratifitseerimisprotsessi, oleks enamasti vastuolus liidu õigusega ja riskiks luua liikmesriikide jaoks ebavõrdseid tingimusi. Samuti raskendaksid need liidu tulevasi läbirääkimisi uue partnerluse sõlmimiseks Ühendkuningriigiga. Sarnaselt väljaastumislepinguga on esmatähtis jätkata ühtse lähenemisviisi valmisoleku ja erandolukorra alases tegevuses.

3. Meetmete võtmine

Nagu on märgitud teises Brexitiks valmistumise teatises, peaksid kõigil tasanditel võetavad erandolukorra meetmed¹⁰ olema kooskõlas järgmiste põhimõtetega.

- Erandolukorra meetmetega ei tohiks dubleerida liidu liikmesusest tulenevaid eeliseid ega väljaastumislepingu eelnõuga ettenähtud üleminekuperioodi tingimusi.
- Need peaksid olema ajutise iseloomuga. Täna võetud meetmete puhul on komisjon näinud vajaduse korral ette ajalised piirangud, mis sõltuvad asjaomase sektori konkreetsest olukorrast.
- Euroopa Liit peaks võtma meetmed vastu ühepoolselt ja oma huvidest lähtudes ning need peaksid olema igal ajal tühistatavad.
- Meetmete puhul tuleks kinni pidada aluslepingutes sätestatud pädevuste jaotusest.
- Liikmesriikide erandolukorra meetmed peaksid olema kooskõlas ELi õigusega.

⁸ Vt teise Brexitiks valmistumise teatise I ja II lisa.

⁹ ELi 27 liikmesriigiga peeti mitu valdkondlikku Brexitiks valmistumise seminari, mis on loetletud teise Brexitiks valmistumise teatise 6. lisas.

¹⁰ Meetmete loeteluga ei piirata võimalikke lisameetmeid, mis võivad edaspidi vajalikuks osutada.

- Nendega ei tohiks korvata viivitusi, mida oleks saanud ära hoida, kui huvirühmad oleksid teinud vajalikud ettevalmistused ja tegutsenud õigeaegselt.

Tulenevalt ELi toimimise lepingu artikli 355 lõikest 3 ja Ühendkuningriigi 1972. aasta ühinemisaktis ette nähtud määral kohaldatakse liidu õigust Gibraltariga suhtes kui Euroopa territooriumi suhtes, mille välissuhete eest vastutab üks liikmesriik. Kui Ühendkuningriik ei ole enam liikmesriik, siis kaotab ELi toimimise lepingu artikli 355 lõige 3 Gibraltariga suhtes kehtivuse. Seetõttu ei kohaldata Gibraltariga suhtes erandolukorra meetmeid.

4. Kodanikud

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, ei ole Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud enam kaitstud isikute vaba liikumist käsitlevate ELi õigusnormidega. Euroopa Liidus viibivate Ühendkuningriigi kodanike suhtes kehtivad alates väljaastumiskuupäevast samad üldised normid, mis kolmandate riikide kodanike suhtes. See mõjutaks nende õigust elada ja töötada seal, kus nad praegu elavad, ning ka nende sotsiaalkindlustuskaitset.

Komisjon on järjepidevalt rõhutanud, et prioriteediks on ELi kodanike kaitsmine Ühendkuningriigis ja Ühendkuningriigi kodanike kaitsmine ELis. See eeldab, et liikmesriigid võtavad vastutuleliku hoiaku nende Ühendkuningriigi kodanike suhtes, kes juba elavad nende territooriumil¹¹. Komisjon väljendas oma 13. novembri teatise heameelt peaminister Theresa May kinnituste¹² üle, et isegi kokkuleppeta stsenaariumi korral on Ühendkuningriigis elavate ELi kodanike õigused samamoodi kaitstud. Komisjon loodab, et see kinnitus saab varsti ametliku vormi, nii et kodanikud saaksid sellele tugineda.

Elamisõigus

Euroopa Liidus elavate Ühendkuningriigi kodanike suhtes kohaldatakse seoses ELi liikmesriikidesse sisenemise ning seal elamise ja töötamise õigusega nii ELi kui ka liikmesriikide õigusnorme, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanikke. Lühiajaliseks viibimiseks (kuni 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul) on komisjon teinud ettepaneku võtta vastu määrus,¹³ millega vabastatakse Ühendkuningriigi kodanikud viisanõudest, tingimusel et kõik liidu kodanikud on samamoodi vabastatud Ühendkuningriigi viisanõudest. Kolmandate riikide kodanikud, kes soovivad elada ELi liikmesriigis mis tahes põhjusel kauem kui 90 päeva, peavad saama liikmesriigi migratsiooniausutuselt elamisloa või pikaajalise viisa. Kolmandate riikide kodanikele, kes on olnud ühe liikmesriigi seadusjärgsed elanikud vähemalt viis aastat, tuleb teatavatel tingimustel ja kooskõlas liidu õigusnormidega anda selle liikmesriigi pikaajalise elaniku staatus. Komisjon esitas teises Brexitiks valmistumise teatises arvamuse, et seejuures tuleks arvesse võtta ajavahemikke, mille vältel Ühendkuningriigi kodanik on enne Ühendkuningriigi väljaastumist seaduslikult liikmesriigis elanud.

Eespool öeldut arvesse võttes kutsub komisjon liikmesriike üles:

¹¹ Käesolevas teatises kasutatud terminit „Ühendkuningriigi kodanikud“ tuleks mõista nii, et see hõlmab ka kolmandatest riikidest pärit pereliikmeid, kelle elukoht väljaastumise ajal on asjaomases vastuvõttavas liikmesriigis.

¹² <https://www.gov.uk/government/news/pm-brexit-negotiations-statement-21-september-2018>.

¹³ COM(2018) 745 final.

- ✓ võtma kooskõlas liidu õigusega meetmeid, et 29. märtsil 2019 liikmesriigis seaduslikult elavaid Ühendkuningriigi kodanikke loetakse ka pärast seda katkestusteta selle liikmesriigi seaduslikeks elanikeks;
- ✓ olema valmis andma Ühendkuningriigi kodanikele välja elamislube, mis tõendaksid nende seaduslikku riigis viibimist ja õigust töötada. Liikmesriike, eriti neid, kus viibib enim Ühendkuningriigi kodanikke, kutsutakse üles järgima pragmaatilist lähenemisviisi kooskõlas liidu õigusega ja andma kuni alaliste elamislubade väljastamiseni välja ajutisi elamislube¹⁴. Iga liikmesriigi konkreetse olukorra arvesse võtmiseks on mitmesuguseid tehnilisi võimalusi, nagu riiklikud seadusandlikud meetmed, ajutiste dokumentide väljastamine või varem kehtinud dokumentide tunnustamine; ning
- ✓ võtma kõik vajalikud õiguslikud ja haldusmeetmed selleks, et anda ajutisi elamislubasid välja hiljemalt väljaastumiskuupäevaks ning menetleda ühtse vormiga alaliste elamislubade¹⁵ taotlusi hiljemalt 2019. aasta lõpuks.

Komisjon arutab muid praktilisi küsimusi ELi 27 liikmesriigiga 20. detsembril 2018, et tagada sidus lähenemisviis.

Seoses **Ühendkuningriigis elavate ELi kodanikega** ja lisaks liikmesriikide sealsete diplomaatiliste esinduste tööle jälgivad komisjoni esindused Ühendkuningriigis ka edaspidi tähelepanelikult Ühendkuningriigi seisukohta liidu kodanike Ühendkuningriiki elama jäämise küsimuses. Komisjon annab huvitatud kodanikele sellekohast teavet ja nõu.

Sotsiaalkindlustuse koordineerimine

Liidu õiguses on sätestatud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevad ühised eeskirjad, millega kaitstakse nende **ELi kodanike sotsiaalkindlustusõigusi**, kes kasutasid oma põhiõigust asuda elama teise liikmesriiki. Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevad liidu eeskirjad hõlmavad liikmesriikide õigusest tulenevaid õigusi, mis käsitlevad haigestumist, rasedust ja sünnitust või isadust, pensione, invaliidsust, töötust, perehüvitisi, tööõnnetusi ja kutsehaigusi¹⁶. Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise eeskirjade põhimõtted võimaldavad tagada, et kodanikud on kindlustatud vaid ühe liikmesriigi õigusaktide alusel (ühtsuse põhimõte) ning et neil on samad õigused ja kohustused kui selle liikmesriigi kodanikel, kus nad on kindlustatud (võrdse kohtlemise põhimõte). Põhimõtetega on tagatud ka see, et isiku hüvitise saamise õiguse kindlakstegemisel võtavad ametiasutused arvesse varasemaid kindlustus-, töötamis- ja elamisperioode teistes liikmesriikides (liitmise põhimõte) ning et kodanikud võivad ka teises liikmesriigis elades saada rahalisi hüvitisi, mida neil on õigus saada (ülekantavuse põhimõte).

¹⁴ Selleks et ELi liikmesriigis edasi elada ja töötada, peab väljaastumise hetkel liikmesriigis elavatel Ühendkuningriigi kodanikel olema liikmesriigi migratsiooniautuse välja antud ja kolmanda riigi kodanikele ettenähtud elamisluba.

¹⁵ Vastavalt nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, siis ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevaid liidu eeskirju. See tekitab muret nende ELi kodanike sotsiaalkindlustusõiguste pärast, kes elavad või töötavad või on varem elanud või töötanud Ühendkuningriigis. Sama kehtib nende Ühendkuningriigi kodanike suhtes, kes töötavad või elavad praegu teises liikmesriigis.

Komisjon kutsub liikmesriike tegema kõik vajaliku nende murede lahendamiseks ning õiguskindluse ja sotsiaalkindlustusõiguste kaitse tagamiseks kodanikele, kes on kasutanud oma vaba liikumise õigust enne 30. märtsi 2019.

Eelkõige kutsub komisjon liikmesriike üles:

- ✓ võtma ELi 27 liikmesriigi ja Ühendkuningriigi kodanike puhul arvesse Ühendkuningriigis töötamise või kindlustatuse perioode enne Ühendkuningriigi väljaastumist;
- ✓ teatama kodanikele, et nad peaksid hoidma alles asjakohased dokumendid nende perioodide tõendamiseks;
- ✓ tagama, et enne Ühendkuningriigi väljaastumist täitunud perioodide liitmisest saavad kasu ka need, kes jäävad elama Ühendkuningriiki;
- ✓ ekspordima vanaduspensione Ühendkuningriiki, olenemata asjaolust, et tegemist on kolmanda riigiga. See kehtiks kodanike suhtes, kes jäävad pärast väljaastumiskuupäeva elama Ühendkuningriiki, ent ühtlasi Ühendkuningriigi kodanike suhtes, kes on enne väljaastumiskuupäeva omandanud EL 27 piires vanaduspensioni õigused.

Komisjon annab 20. detsembril 2018 ELi 27 liikmesriigile konkreetset ja üksikasjalikku nõu selle kohta, kuidas kujundada sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel sidus erandolukorra lähenemisviis, mida liikmesriigid peaksid alates väljaastumiskuupäevast rakendama.

Komisjon tuletab meelde, et sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise valdkonnas kuuluvad enne Ühendkuningriigi väljaastumist täitunud perioodid ning väljaastumisele eelnenud asjaolud ja sündmused liidu ainupädevusse.

5. Sektoripõhine reguleerimine

Finantsteenused

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, kaotavad Ühendkuningriigis asutatud finantsettevõtjad alates väljaastumiskuupäevast õiguse osutada teenuseid ELi 27 liikmesriigis ELi finantsteenuste osutamise lubade alusel. Ühendkuningriigi turuosalised ja nende kolleegid ELi 27 liikmesriigis peavad seega võtma meetmeid liidu õiguse järgimiseks iga stsenaariumi puhul ja Ühendkuningriigi väljaastumise ajaks, nagu komisjon on märkinud selles valdkonnas avaldatud teadetes sidusrühmadele¹⁷.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_et#fisma

Pärast kokkuleppeta stsenaariumiga seotud riskide analüüsimist finantssektoris ning võttes arvesse Euroopa Keskpannga ja Euroopa järelevalveasutuste seisukohti, on komisjon teinud järelduse, et ELi 27 liikmesriigi finantsstabiilsuse kaitsmiseks on vaja üksnes piiratud hulgal erandolukorra meetmeid. Nende meetmetega leevendatakse finantsstabiilsuse riske ainult neis valdkondades, kus turuosaliste endi valmisolekumeetmed on selgelt ebapiisavad nimetatud riskidega toimetulekuks enne väljaastumiskuupäeva. Seepärast on komisjon täna vastu võtnud järgmised õigusaktid, mida hakatakse kohaldama alates väljaastumiskuupäevast, kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita.

- ✓ Ajutine ja tingimuslik samaväärsusotsusⁱ 12 kuuks, et tagada **tuletisinstrumentide keskse kliirimise** katkematus. See võimaldab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel (ESMA) ajutiselt tunnustada Ühendkuningriigis asutatud keskseid vastaspooli, mis võimaldab neil ajutiselt jätkata teenuste osutamist liidus. Komisjon on teinud järelduse, et ELi 27 liikmesriigi ettevõtjad vajavad seda aega, et võtta kasutusele täielikult toimivad alternatiivid Ühendkuningriigi turuosaliste jaoks.
- ✓ Ajutine ja tingimuslik samaväärsusotsusⁱⁱ 24 kuuks, et tagada Ühendkuningriigi **keskdepositooriumide** osutatavate teenuste katkematus. See võimaldab neil ajutiselt jätkata notari- ja kesksete hoidmisteenuste osutamist liidu turuosalistele. See omakorda võimaldab ELi 27 liikmesriigi turuosalistel, kellel praegu puuduvad alternatiivsed võimalused ELi 27 liikmesriigis, täita oma ELi õigusest tulenevaid kohustusi.
- ✓ Kaks delegeeritud määrust^{iii,iv} millega hõlbustatakse kindlaksmääratud ajavahemikul **teatavate Ühendkuningriigis asutatud vastaspoolega sõlmitud börsiväliste tuletislepingute** uuendamist, nii et nimetatud vastaspool asendatakse liikmesriigis asutatud vastaspoolega. See võimaldab kõnealuste lepingute üleandmist ELi 27 liikmesriigi vastaspooltele, säilitades samal ajal nende eristaatuse, et nende suhtes ei kohaldataks kliirimise ja võimendustagatise kasutamise kohustusi Euroopa turu infrastruktuuri määruse (EMIR) alusel. Selliste EMIRi-eelsete lepingute suhtes ei kohaldata EMIRi nõudeid. Selle õigusaktiga tagatakse, et vastaspoole muutumine ei muuda nimetatud eristaatust.

Kõigis finantsteenuste sektorites peaksid ettevõtjad jätkama kõigi vajalike meetmete võtmist riskide leevendamiseks ja klientide jätkuva teenindamise tagamiseks. Ettevõtjad peaksid oma kliente aktiivselt teavitama võetud meetmetest ja nende rakendamiseviisidest. Ühendkuningriigi ettevõtjate kliendid Euroopa Liidus peavad omalt poolt olema valmis stsenaariumiks, kus nende teenuseosutaja suhtes ei kohaldata enam ELi õigust.

Lennutransport

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, katkeb lennutransport ELi ja Ühendkuningriigi vahel alates väljaastumiskuupäevast. Komisjon võttis täna vastu kaks ajutist meetet liidu ja Ühendkuningriigi vahelise lennuliikluse täieliku katkemise vältimiseks ning põhilise ühenduse tagamiseks.

- ✓ Ettepanek võtta vastu määrus,^v millega tagatakse ajutiselt, 12 kuuks, **teatavate lennuteenuste osutamine Ühendkuningriigi ja ELi 27 liikmesriigi vahel**, et võimaldada Ühendkuningriigi lennuettevõtjatel lennata ilma maandumiseta üle liidu

territooriumi, teha liidu territooriumil mittekaubanduslikke vahemaandumisi ning osutada regulaarseid ja mitteregulaarseid rahvusvahelisi reisi- ja kaubalendude teenuseid. Määruse rakendamine sõltub Ühendkuningriigi valmisolekust anda samaväärsed õigused liidu lennuettevõtjatele ning ausa konkurentsi tingimuste tagamisest Ühendkuningriigi poolt.

- ✓ Ettepanek võtta vastu määrus,^{vi} millega pikendatakse seoses **lennundusohutusega** ajutiselt, 9 kuuks, teatavate olemasolevate lubade kehtivust, et käsitleda konkreetset olukorda lennundusohutuse sektoris, kus Euroopa Liidu Lennundusohutusamet (EASA) võib kolmandas riigis välja antud loa alusel välja anda üksnes teatavaid sertifikaate, samal ajal kui Ühendkuningriik võib lubasid välja anda üksnes alates väljaastumiskuupäevast, kui ta on saanud tagasi „projekteerimisriigi“ staatuse.

Üksnes ELi tasandi erandolukorra meetme abil on vajalik ja võimalik tagada nõuetekohane õigusraamistik, et vältida tegevuse järsku katkemist lennutranspordi valdkonnas¹⁸. Liikmesriikide täiendavad meetmed ei ole vajalikud.

Autovedu

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, saavad ELi ja Ühendkuningriigi vahelised autovedud olema väga kitsendatud, piirdudes üksnes piiratud kvootide rahvusvahelise süsteemiga. Komisjon võttis täna vastu meetme põhilise ühenduse tagamiseks. See võimaldab Ühendkuningriigi ettevõtjatel vedada kaupa ajutiselt liitu, tingimusel et Ühendkuningriik annab samaväärsed õigused liidu autoveo-ettevõtjatele ning et tagatakse ausa konkurentsi tingimused.

- ✓ Ettepanek võtta vastu määrus,^{vii} millega võimaldatakse Ühendkuningriigi autoveo-ettevõtjatele ajutiselt, 9 kuuks, kaupade autovedu Ühendkuningriigi ja ELi 27 liikmesriigi vahel.

ELi tasandi erandolukorra meede on vajalik, et tagada autoveo valdkonna nõuetekohane õigusraamistik. Vanad kahepoolsed autoveoõiguste kokkulepped on asendatud ELi õigusega ja neid ei saa enam taastada. Iga uus kahepoolne kokkulepe tõstataks pädevuse küsimusi ega võimaldaks teise liikmesriigi ettevõtjal vedada kaupa Ühendkuningriiki (kolmandate riikide veod). Seega ei ole kahepoolsed kokkulepped praktiline lahendus.

Toll ja kaupade eksport

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, kohaldatakse kõiki asjaomaseid import- ja eksportkaupadega seotud ELi õigusnorme alates väljaastumiskuupäevast. See hõlmab maksustamist teatavate tolli- ja muude maksudega ning kehtiva õigusraamistiku kohaste formaalsuste ja kontrollide järgimist, et tagada võrdsed tingimused.

Liikmesriikide meetmed on jätkuvalt esmatähtsad. Liikmesriigid peavad võtma kõik vajalikud meetmed, et olla juhul, kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, alates

¹⁸ Sidusrühmadega seoses on komisjon rõhutanud, et lennuettevõtjad, tootmis- ja hooldusettevõtted ning litsentseeritud töötajad peavad võimalikult kiiresti muretsema vajalikud load, sertifikaadid ja kinnitused. Komisjon rõhutab ühtlasi, et äriühingud, kes soovivad, et neid tunnustatakse ELi lennuettevõtjatena, peavad võtma kõik vajalikud meetmed, et nad vastaksid sellele nõudele 30. märtsil 2019.

väljaastumiskuupäevast valmis kohaldama Ühendkuningriigist imporditava ja Ühendkuningriiki eksporditava kauba suhtes liidu tolliseadustikku ning kaudset maksustamist käsitlevaid asjakohaseid õigusnorme. Liikmesriigid peaksid kasutama olemasolevaid võimalusi selliste lubade väljaandmiseks, mis võimaldavad liidu tolliseadustikuga ette nähtud lihtsustamismeetmeid. Kohtumistel liikmesriikidega esitas komisjon üksikasjaliku teabe liidu tolliseadustikuga ettenähtud võimaluste kohta.

Komisjon võttis täna vastu ka järgmise tehnilise meetme.

- ✓ Delegeeritud määrus,^{viii} millega lisatakse Ühendkuningriiki ümbritsevad mered sätetesse, mis käsitlevad sisenemise ülddeklaratsioonide ja väljaveoelsete deklaratsioonide esitamise tähtaegu.

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, hakkab **kahesuguse kasutusega kaupade EList Ühendkuningriiki ekspordimise** suhtes kehtima üksiklubade nõue. Kahesuguse kasutusega kaubad on kaubad, tarkvara ja tehnoloogia, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalistes rakendustes. Liit kontrollib kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, transiiti ja vahendamist, et aidata kaasa rahvusvahelisele rahu ja julgeoleku tagamisele ning tõkestada massihävitusrelvade levikut. Liidu üldised ekspordiload (EUGEA) võimaldavad ekspordida kahesuguse kasutusega kaupu teatavatel tingimustel teatavatesse sihtkohtadesse¹⁹. Selleks et lihtsustada kahesuguse kasutusega kaupade Ühendkuningriiki ekspordimise kontrolli alates väljaastumiskuupäevast, juhul kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, ning tagada ekspordilubade korra nõuetekohane toimimine ELi 27 liikmesriigi puhul, on komisjon võtnud vastu järgmise akti.

- ✓ Ettepanek võtta vastu määrus,^{ix} millega lisatakse Ühendkuningriik nende riikide loetellu, mille suhtes kehtib kogu ELis kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi üldine luba.

Euroopa Liidu kliimapoliitika

Euroopa Liidu kliimapoliitika hõlmab mitmesuguseid vahendeid, eelkõige heitkogustega kauplemise süsteemi ja kvoodisüsteemi fluorosüivesinike turule laskmiseks. **Heitkogustega kauplemise süsteem** põhineb saastekvootide pakkumise turumehhanismidel. Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, siis ei osale Ühendkuningriik enam süsteemis ja tema saastekvoodid võivad põhjustada ülepakkumise. Sellest tulenevate turumoonutuste vältimiseks ning heitkogustega kauplemise süsteemi sujuva toimimise ja keskkonnaeesmärkidele vastavuse tagamiseks on komisjon võtnud vastu järgmise õigusakti.

- ✓ Komisjoni otsus^x **peatada Ühendkuningriigi puhul alates 1. jaanuarist 2019 ajutiselt** saastekvootide tasuta eraldamine, enampakkumine ja rahvusvaheliste ühikute vahetamine.

Kui väljaastumislepingut ei ratifitseerita, siis ei osale Ühendkuningriik enam ka **fluorosüivesinike** turule laskmise kvoodisüsteemis. Komisjon on seega võtnud vastu järgmised meetmed.

¹⁹ Liidu üldist ekspordiluba saab kasutada ekspordiks Ameerika Ühendriikidesse, Austraaliasse, Jaapanisse, Kanadasse, Liechtensteini, Norrassa, Šveitsi ja Uus-Meremaale.

- ✓ Rakendusotsus,^{xi} millega antakse Ühendkuningriigi äriühingutele nõuetekohane aastakvoot ELi 27 liikmesriigi turule pääsemiseks.
- ✓ Rakendusmäärus,^{xii} millega tagatakse, et äriühingute aruannetes eristatakse ELi turgu ja Ühendkuningriigi turgu, et võimaldada tulevikus kvote nõuetekohaselt jaotada.

Muud sektorid

Komisjon kinnitab veel kord oma kindlat tahet tagada kõigi stsenaariumide korral **praeguste programmide jätkumine Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiriäärsete maakondade vahel**, võttes arvesse sealse piirkondliku koostöö erilist tähtsust. Sel eesmärgil võttis komisjon täna vastu järgmise akti.

- ✓ Ettepanek võtta vastu määrus,^{xiii} millega tagatakse programmide PEACE IV (Iirimaa – Ühendkuningriik) ja Ühendkuningriik – Iirimaa (Iirimaa – Põhja-Iirimaa – Šotimaa) rakendamise jätkamine kuni 2020. aasta lõpuni.

Komisjon rõhutab, et on teinud järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga seoses ettepaneku jätkata ja tugevdada piiriülest toetust rahu ja leppimise saavutamiseks Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiriäärsetes maakondades²⁰.

Peale selle on seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega vaja kohandada **statistikanõudeid**. Seoses sellega võttis komisjon täna vastu järgmise õigusakti.

- ✓ Komisjoni delegeeritud määrus^{xiv} Ühendkuningriigi kandmise kohta maksebilansi, rahvusvahelise teenuskaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute statistika loetellu.

6. Järgmised sammud erandolukorraga toimetulekuks

Komisjon jätkab lähinädalatel erandolukorra tegevuskava rakendamist. Samuti jälgib komisjon, kas on vaja võtta lisameetmeid.

Tihe koostöö liikmesriikidega jätkub, kaasa arvatud nõukogu ELi lepingu artikli 50 tööühma korraldatavate valdkondlike seminaride abil. Komisjon osaleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu valmisoleku ja erandolukorra teemalistel kohtumistel nii sageli kui vajalik.

Komisjon kutsub kaasseadusandjaid üles **kavandatud õigusakte vastu võtma**, nii et need jõustuksid hiljemalt Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäevaks. Ühtlasi meenutab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule, kui tähtis on delegeeritud õigusaktide võimalikult kiire jõustumine.

Lisaks kordab komisjon üleskutseid liikmesriikidele **jäädä erandolukorra meetmete võtmisel ühtseks** ning hoiduda kahepoolsetest kokkulepetest, mis oleksid vastuolus ELi õigusega ja mille abil ei ole võimalik saavutada samu tulemusi kui ELi tasandi meetmega. Sellised kokkulepped raskendaksid ühtlasi edasiste suhete loomist ELi ja Ühendkuningriigi vahel.

²⁰ COM(2018) 374 final.

Loetelu komisjoni poolt vastu võetud õigusaktidest

-
- i Komisjoni rakendusotsus (EL), millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 648/2012 (C(2018) 9139).
- ii Komisjoni rakendusotsus (EL), millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 909/2014 (C(2018) 9138).
- iii Komisjoni delegeeritud määrus (EL), millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/2205, komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2016/592 ja komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2016/1178, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012, teatavate lepinguliikide suhtes kliiringukohustuse jõustumise kuupäeva osas (C(2018) 9122).
- iv Komisjoni delegeeritud määrus (EL), millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2016/2251, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012, kuupäeva osas, milleni vastaspoolel võivad jätkata oma riskijuhtimismenetluste kohaldamist teatavate börsiväliste tuletislepingute suhtes, mida ei kliirita keskse vastaspoole kaudu (C(2018) 9118).
- v Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus põhilise lennuühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (COM(2018) 893 final).
- vi Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus lennundusohutuse teatavate aspektide kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (COM(2018) 894 final).
- vii Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus põhilise autoveoühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (COM(2018) 895 final).
- viii Komisjoni delegeeritud määrus (EL), millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2015/2446 sisenemise ülddeklaratsioonide ja väljaveoelsete deklaratsioonide esitamise tähtaegade osas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigist, Kanalisaartelt ja Mani saarelt lähtuva või sinna suunduva meretranspordi puhul (C(2018) 9094).
- ix Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 428/2009, kehtestades teatavate kahesuguse kasutusega kaupade ekspordiks liidust Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriiki liidu üldine ekspordiluba (COM(2018) 891 final).
- x Komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsus, mis käsitleb põhihaldajale korralduse andmist peatada ajutiselt Ühendkuningriigi selliste asjakohaste protsesside kinnitamine Euroopa Liidu tehingulogis, mis on seotud rahvusvaheliste ühikute tasuta eraldamise, enampakkumisel müümise ja vahetamisega (C(2018) 8707).
- xi Komisjoni 17. detsembri 2018. aasta rakendusotsus, millega muudetakse komisjoni rakendusotsust (EL) 2017/1984, millega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta, seoses kontrollväärtustega, mis on ajavahemikuks 30. märts 2019 kuni 31. detsember 2020 määratud igale Ühendkuningriigis asuvale tootjale ja importijale, kes on kõnealuse määruse alusel teatatu kohaselt lasknud alates 1. jaanuarist 2015 seaduslikult turule fluorosüivesinikke (C(2018) 8801).
- xii Komisjoni 14. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1191/2014 seoses määruse (EL) nr 517/2014 artiklis 19 osutatud andmete esitamiseiga Ühendkuningriigis ja 27 liikmesriigiga liidus turule lastud fluorosüivesinike kohta (C(2018) 8575).
- xiii Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse territoriaalse koostöö programmide PEACE IV (Iirimaa – Ühendkuningriik) ja Ühendkuningriik – Iirimaa (Iirimaa – Põhja-Iirimaa – Šotimaa) jätkumine seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega Euroopa Liidust (COM(2018) 892 final).

^{xiv}

Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL), millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 184/2005 I lisa seoses geograafilise jaotuse tasemetega (C(2018) 8872).